

การยกระดับเครื่องเงินแบบดั้งเดิมของชนเผ่าเหมียวเมืองเชียงซี สู่ชุดเครื่องประดับเงินร่วมสมัย

The Enhancement of Traditional Silverware for Miao Ethnic Group in Xiangxi toward Contemporary Silver Jewelry

เจีย เหลียง^{1*} บุญชู บุญลิขิตศิริ² และรสา สุนทรายุทธ³

Jia Liang^{1*} Bunchoo Bunlikhitsiri² and Rasa Suntrayuth³

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง “การยกระดับเครื่องเงินแบบดั้งเดิมของชนเผ่าเหมียวเมืองเชียงซีสู่ชุดเครื่องประดับเงินร่วมสมัย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ชนเผ่าเหมียวเมืองเชียงซีและวิวัฒนาการเครื่องประดับเงินของชนเผ่าเหมียวเมืองเชียงซี ตลอดจนศึกษาสัญลักษณ์และความหมายเชิงสัญลักษณ์ที่ปรากฏอยู่บนเครื่องประดับเงินและนำลวดลายสัญลักษณ์นั้นมาใช้ออกแบบเครื่องประดับเงินใหม่เพื่ออนุรักษ์และสืบทอดเครื่องประดับเงินของชนเผ่าเหมียวจากการศึกษาพบว่า ชนเผ่าเหมียวเป็นชนเผ่าที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานกว่า 5,000 ปี ตลอดทุกยุคทุกสมัยเครื่องประดับเงินล้วนมีบทบาทที่สำคัญยิ่ง ความพิเศษเฉพาะของเครื่องประดับเงินไม่ใช่แค่การใช้งานในชีวิตประจำวันเท่านั้นแต่ยังเป็นเครื่องบันทึกทางประวัติศาสตร์ เช่น สงครามชนเผ่า การอพยพย้ายถิ่นฐาน การแบ่งแยกตระกูล สถาบันครอบครัว ความเจริญทางวัฒนธรรมและการบูชาธรรมชาติ เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดนี้ได้สร้างเอกลักษณ์ทางศิลปะให้กับเครื่องประดับเงินของชนเผ่าเหมียวทั้งในด้านรูปแบบที่หลากหลาย ลวดลายที่สมบูรณ์และควมมีชีวิตชีวาที่สดใส อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันเครื่องประดับเงินแบบดั้งเดิมของชนเผ่าเหมียวเมืองเชียงซีกำลังประสบปัญหาถูกแทนที่ด้วยเครื่องประดับเงินสมัยใหม่และขาดผู้สืบทอด ดังนั้นเพื่ออนุรักษ์และสืบทอดเครื่องประดับเงินแบบดั้งเดิมเอาไว้ ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการดังนี้ 1. สกัดพันธุ์กรรมลวดลายดั้งเดิมเพื่อรักษารูปแบบลวดลายดั้งเดิม 2. นำเอาลวดลายดั้งเดิมมาออกแบบเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องประดับเงินร่วมสมัยให้เหมาะสมกับ

^{1*} สาขาวิชาทัศนศิลป์และการออกแบบ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Department of Visual Arts and Design, Faculty of Fine and Applied Art, Burapha University

E-mail : 199753550@qq.com

² สาขาวิชานิเทศศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Department of Visual Communication Design, Faculty of Fine and Applied Art, Burapha University

E-mail : bunchoo@buu.ac.th

³ สาขาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Department of Product Design, Faculty of Fine and Applied Art, Burapha University

E-mail : kasa@buu.ac.th

*Corresponding author

ยุคปัจจุบันและวิถีชีวิตประจำวันของผู้คนทั่วไป 3. การแสดงผลงานด้วยเทคโนโลยีการฉายภาพโฮโลแกรมทำให้สามารถบันทึกภาพเครื่องประดับเงินแบบดั้งเดิมได้ทุกชิ้น การจำลองภาพของวัตถุหลังเกิดความเสียหายและสามารถนำผู้เข้าชมเข้าสู่โลกเสมือนจริงของการรับชมเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียว จากการดำเนินการดังกล่าวพบว่า ก่อให้เกิดการอนุรักษ์ ปกป้อง และสืบทอดรูปแบบเครื่องประดับเงินแบบดั้งเดิมของชนเผ่าเหมียวในเมืองเซียงซี ทำให้คนรุ่นหลังได้รู้จักประวัติศาสตร์อันรุ่งโรจน์ งานฝีมือและความหมายทางวัฒนธรรมของเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียว ตลอดจนก่อให้เกิดการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมชาติและวัฒนธรรมดิจิทัลบนเส้นทางใหม่ที่ต่างจากในอดีตและเพิ่มขีดความสามารถให้กับอุตสาหกรรมการออกแบบร่วมสมัยในประเทศไทย

คำสำคัญ : ชนเผ่าเหมียวเมืองเซียงซี เครื่องเงินประดับแบบดั้งเดิม วัฒนธรรมชนกลุ่มน้อย การออกแบบร่วมสมัย

Abstract

The article was a part of research on “The enhancement of traditional silverware for Miao ethnic group in Xiangxi toward contemporary silver jewelry.” The purposes of this paper were 1) to study the history and the evolution of silver jewelry for Miao ethnic group in Xiangxi; and 2) to investigate the symbols and symbolic meanings which have occurred in the silver jewelry. The symbolic patterns have designed and preserved the silver jewelry of Miao ethnic group. According to this research, the Miao’s history was more than 5,000 years. By means of ages, silver jewelry has played an important role. The uniqueness of silver jewelry was not only used in daily life but also as a historical record including tribal wars, migration, clan separation, family institution, cultural prosperity, and natural worship. All of them have created the artistic identity for Miao silver jewelry. In terms of various styles, there were the perfect pattern and bright liveliness. Nowadays, the traditional silver jewelry of Miao ethnic group in Xiangxi city has been facing the problem by contemporary silver jewelry and lack of successors. Therefore, it should preserve and inherit traditional silver jewelry. The researchers therefore proceeded the methodology as follows: 1) Extract the traditional genetic patterns to maintain the traditional patterns; 2) Adapt traditional patterns to design contemporary silver jewelry which was suitable for today and daily life in general people; and 3) Display works with holographic technology. It has recorded every traditional silver jewelry, and reproduction. The virtual world of Miao silver jewelry has precisely been performed. The research found that the traditional silver jewelry should be conserved and inherited for next generation. It also performed Miao silver jewelry’s history, craftsmanship, and culture. A fusion both national and digital culture was on a new path with different period. It could empower contemporary design industry in China.

Keyword: Miao Ethnic Group in Xiangxi , Traditional Silver Ornament, Minor Culture, Contemporary Design

วันที่รับบทความ: 21 เมษายน 2566

วันที่แก้ไขบทความ: 8 มิถุนายน 2566

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ: 30 มิถุนายน 2566

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

ชนเผ่าเหมียวเป็นชนกลุ่มน้อยขนาดใหญ่ลำดับที่ 5 จากทั้งหมด 56 ชนกลุ่มน้อยของประเทศจีน มีประชากรกระจายตัวอยู่ทั่วโลกมากกว่า 10 ล้านคนและประชากรจำนวน 9.42 ล้านคนอาศัยอยู่ในประเทศจีน เครื่องเงินมีฐานะเป็นมรดกทางวัฒนธรรมดั้งเดิมที่ล้ำค่าของชนเผ่าเหมียวและเป็นผลิตภัณฑ์ที่ชนเผ่าเหมียวเมืองเซียงซีคลั่งไคล้เป็นอย่างมากทำให้เมืองเซียงซีเป็นสถานที่เก็บรักษาและอนุรักษ์ลวดลายเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวที่ดีที่สุดและเครื่องประดับเงินได้กลายเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชนเผ่าเหมียวเมืองเซียงซีโดยรูปแบบและลวดลายเครื่องประดับเงินมีรากฐานมาจากศิลปะดั้งเดิมที่เกิดขึ้นเมื่อหลายพันปีก่อน สะท้อนภูมิปัญญาและสุนทรียศาสตร์ของคนรุ่นก่อน ทั้งยังเป็นที่มาของนวัตกรรมการสร้างสรรคงานศิลปะร่วมสมัย ตั้งแต่ศตวรรษที่ 21 เครื่องประดับเงินแบบดั้งเดิมของชนเผ่าเหมียวเมืองเซียงซีกำลังประสบปัญหาถูกแทนที่ด้วยเครื่องประดับเงินสมัยใหม่ กล่าวคือ แม้ว่าช่างฝีมือจะมีความประณีตในการแกะสลักลวดลายแต่ประสิทธิภาพในการทำงานยังด้อยกว่าการผลิตด้วยเครื่องจักรทำให้ช่างฝีมือจำนวนมากละทิ้งงานหัตถกรรมแบบดั้งเดิมและหันหน้าไปทำอุตสาหกรรมอื่นแทน ปัจจุบันมีช่างทำเครื่องเงินในเซียงซีไม่กี่สิบคนเท่านั้นที่ยืนหยัดทำเครื่องเงินแบบดั้งเดิมทำให้วัฒนธรรมของชนเผ่าเหมียวใกล้จะหายไปและลวดลายเครื่องประดับเงินที่เป็นเอกลักษณ์ของชนเผ่าเหมียวกำลังตกอยู่สถานการณ์อันตรายที่ใกล้สาบสูญ นอกจากนี้ในยุคโลกาภิวัตน์ยังมีแนวคิดจากต่างประเทศทุกประเภทหลั่งไหลเข้าสู่ประเทศจีนอย่างต่อเนื่องจนเกิดผลกระทบอย่างมากต่อวัฒนธรรมดั้งเดิมของชนกลุ่มน้อย ดังนั้นการอนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรมดั้งเดิมของชนกลุ่มน้อยจึงเป็นปัญหาสำคัญที่เราต้องช่วยกันแก้ไข และวิธีการทำให้วัฒนธรรมดั้งเดิมยืนอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสมเป็นคำถามที่เราต้องช่วยกันค้นหาคำตอบ จากประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาชนเผ่าเหมียวได้สร้างวัฒนธรรมเหมียวที่งดงามไว้มากมายแต่น่าเสียดายที่ปัจจุบันถูกหลงลืมไปบ้างแล้วโดยเฉพาะเครื่องประดับเงินแบบดั้งเดิมไม่สอดคล้องกับรสนิยมของผู้บริโภคในปัจจุบัน ไม่สามารถสวมใส่ได้จริงในชีวิตประจำวันและมีแนวโน้มผลิตตามแบบแฟชั่นมากขึ้น การสาบสูญอย่างค่อยเป็นค่อยไปของหัตถกรรมดั้งเดิมไม่เพียงแต่เป็นปัญหาในการพัฒนาสังคมจีนเท่านั้นแต่ยังเป็นปัญหาที่ชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ในประเทศจีนต้องเผชิญด้วย ดังนั้นการศึกษารูปแบบดั้งเดิมบนเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวจะเผยให้เห็นถึงศาสตร์แห่งการออกแบบ คุณค่าที่มีต่อชาติพันธุ์วิทยาและมานุษยวิทยาของเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียว หากนำมาต่อยอดการออกแบบเป็นเครื่องประดับเงินร่วมสมัยที่ผสมผสานกับพันธุกรรมชนเผ่าเหมียวเมืองเซียงซีจะส่งผลให้เครื่องประดับเงินมีเอกลักษณ์ร่วมสมัย ได้รับการเผยแพร่ไปในวงกว้าง สืบทอดไปยังคนรุ่นหลัง ตลอดจนส่งเสริมอาชีพให้กับคนในท้องถิ่นได้

Tian (2009) ศึกษาคุณค่าความงามของเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวเมืองเซียงซี ชี้ให้เห็นว่าเครื่องประดับเงินเป็นปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมของสังคมเหมียวและข้อมูลชีวิตของชนเผ่าเหมียวมีความเกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิดกับความคิด ความเชื่อ การผลิต วิถีชีวิต เวทมนตร์คาถา พิธีกรรม การบูชาและมีความหมายแฝงทางวัฒนธรรมอื่น ๆ นอกจากนี้ผู้เขียนยังชี้ให้เห็นว่า เครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวเมืองเซียงซีมีฐานะเป็นสาขาวิชาหนึ่งของระบบชนเผ่าเหมียวประกอบด้วยวิธีการสวมใส่ที่พิถีพิถัน รูปแบบหลากหลายและเป็นศิลปะความงามที่เป็นที่รู้จักกันดี ลักษณะเฉพาะ

ทางภูมิภาคของเมืองเชียงซีทำให้เครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวถือกำเนิดและปรากฏเป็นสัญลักษณ์โทเท็ม เวทมนตร์ คาถา ตำนาน และคติชนวิทยาต่าง ๆ อีกทั้งจากการผสมผสานความหมายทางสังคมต่าง ๆ เข้าด้วยกันทำให้ในที่สุดเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวไม่เพียงแต่มีความซับซ้อน สำคัญและมีความสวยงามทางสายตาเท่านั้นแต่ยังอุดมไปด้วยความงามที่เป็นเอกลักษณ์ด้วย ลักษณะเฉพาะและการดำรงอยู่ของเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวเป็นการแสดงถึงลักษณะทางจิตวิทยาวัฒนธรรมของชาติที่ลึกซึ้งดังนั้นรูปแบบที่แสดงในความหมายเชิงสัญลักษณ์ของเครื่องประดับเงินจึงมีความหลากหลายและสมบูรณ์ สะท้อนให้เห็นถึงการทำงานหนักและภูมิปัญญาของชนเผ่าเหมียวในการวิจัยและพัฒนาเครื่องประดับเงิน การก่อตัวและการพัฒนาเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวเป็นสิ่งมหัศจรรย์ทางศิลปะที่ไม่เหมือนใครในแผ่นดินจีน เป็นการตกผลึกของอารยธรรมจีนและวัฒนธรรมจิงซู (Jingchu) ทั้งยังเป็นภาพที่แท้จริงของสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ของชนเผ่าเหมียวและเงื่อนไขของโลก

Hu (2017) วิจัยการออกแบบเครื่องประดับใหม่โดยใช้ลวดลายท้องถิ่นของเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวในเมืองซือตง (Shidong) โดยนำเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวในเขตปกครองตนเองเหมียวและต่ง อำเภอกุ๋นเจียง เขตเหียนตงหนาน มณฑลกุ้ยโจวและชนเผ่าเหมียวในเมืองซือตงเงินมาเป็นตัวอย่างในการวิจัย การวิจัยนี้ได้ทำการวิเคราะห์ภูมิหลังทางสังคมเกี่ยวกับเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวในเมืองซือตง การสืบทอดเครื่องประดับเงินตามระบบนิเวศวัฒนธรรมท้องถิ่น ลวดลายเครื่องประดับเงินท้องถิ่น ตลอดจนแนวความคิดและแนวปฏิบัติในการออกแบบเครื่องประดับเงินใหม่ด้วยลวดลายท้องถิ่น นอกจากนี้การวิจัยยังชี้ให้เห็นว่าเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวในเมืองซือตงสามารถแบ่งคร่าว ๆ ได้เป็น 4 ยุค คือ ช่วงเวลาที่เกิดและการพัฒนาที่ช้า (ปัจจุบัน) ช่วงเวลาแห่งความขบเซา (ค.ศ.1949 ถึง ค.ศ.1980) ช่วงเวลาแห่งความมั่งคั่ง (ปลาย ค.ศ. 1980 ถึงประมาณปี ค.ศ. 2010) และช่วงเวลาแห่งความหลากหลายและการเปลี่ยนแปลง (ตั้งแต่ประมาณ ค.ศ. 2010 จนถึงปัจจุบัน) ในแต่ละช่วงเวลาลวดลายเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวในเมืองซือตงล้วนมีเอกลักษณ์ที่เป็นผลมาจากการรวมตัวกันของปัจจัยต่าง ๆ เช่น พื้นที่ตั้ง การเมือง เศรษฐกิจ และความเชื่อพื้นบ้าน เป็นต้น

Xu (2018) ศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับรูปแบบเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวในเชียงซี กล่าวว่าเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวในเชียงซีมีลักษณะทางชาติพันธุ์ที่แข็งแกร่งและมีการผสมผสานความเข้าใจของชนเผ่าเหมียวที่ต่อผู้คน ธรรมชาติและสังคมลงบนเครื่องเงินด้วย จากมุมมองทางด้านลวดลายการวิจัยนี้ได้แบ่งเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวในเชียงซีออกเป็นหมวดหมู่ เช่น ควาย ไบเบปัส นกกระจาบและแม่มิเลื้อ เป็นต้น และทำการวิเคราะห์เบื้องต้นโดยวิเคราะห์เอกลักษณ์ลวดลายของชนเผ่าเหมียวในเชียงซี สรุปสถานะที่เป็นอยู่ของการออกแบบและการพัฒนา นำเสนอรูปแบบการพัฒนาใหม่โดยการผสมผสานระหว่างเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวเชียงซีและข้อมูลอินเทอร์เน็ต วิเคราะห์ลักษณะหมวดหมู่ลวดลายเครื่องประดับเงินและสถานการณ์ปัจจุบันของการพัฒนาการออกแบบ

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 ศึกษาประวัติศาสตร์ชนเผ่าเหมียวเมืองเชียงซีและวิวัฒนาการเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวเมืองเชียงซี
- 1.2.2 ศึกษาสัญลักษณ์และความหมายเชิงสัญลักษณ์ที่ปรากฏอยู่บนเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวเมืองเชียงซี
- 1.2.3 ออกแบบลวดลายเครื่องประดับเงินใหม่เพื่ออนุรักษ์และสืบทอดเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียว

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาเครื่องประดับเงินของชนเผ่าเหมียวในเมืองเชียงซี ประกอบด้วย ลักษณะของเครื่องประดับเงินแบบดั้งเดิมในเมืองเชียงซี เอกลักษณ์ของเครื่องประดับเงินปัจจุบันและวิวัฒนาการของเครื่องประดับเงิน

แบบดั้งเดิมสู่เครื่องประดับเงินร่วมสมัย ปัจจุบัน เครื่องประดับเงินของชนเผ่าเหมียวในเมืองเชียงซีมีรูปแบบที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นเครื่องประดับเงินที่หลงเหลือจากประวัติศาสตร์หรือที่ผลิตขึ้นใหม่ภายใต้อุตสาหกรรมสมัยใหม่ล้วนมีคุณค่าต่อการวิจัยทั้งสิ้น การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเครื่องประดับเงินแบบดั้งเดิมที่มีสไตล์เอกลักษณ์ เป็นตัวแทนทางประวัติศาสตร์และมีบทบาททางสังคมโดยจะทำการวิจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับเครื่องประดับเงินในเชียงซี เครื่องประดับเงิน ที่ลักษณะเฉพาะ ได้แก่ ใหญ่ เยอะ หนัก และเครื่องประดับเงินที่ค่อนข้างมีเอกลักษณ์โดดเด่น นอกจากนี้ ยังนำข้อมูลเครื่องประดับเงินของชนเผ่าเหมียวในเมืองเชียงซีด้านจำนวน รูปแบบ ประเภท ลวดลาย เทคนิค น้ำหนัก วัสดุ ความหมายและการใช้งาน เป็นต้น มาเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาประกอบการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ศิลปะและการประยุกต์ใช้ลวดลายโบราณในเครื่องประดับเงินสมัยใหม่ด้วย

1.3.2 ขอบเขตด้านสถานที่ คือ เขตปกครองตนเองเชียงซีชาวถู่เจียและชนเผ่าเหมียว เมืองเชียงซี มณฑลหูหนาน ประเทศจีน

1.3.3 ขอบเขตด้านประชากรเป้าหมาย คือ ผู้บริโภคที่ชื่นชอบเครื่องประดับเงิน อายุระหว่าง 20-25 ปี ถือเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่มีสุนทรียศาสตร์ยุคใหม่และทำให้ผู้วิจัยสามารถกำหนดจุดยืนแนวโน้มการบริโภคเครื่องประดับเงินในอนาคตได้เพราะไม่เพียงเป็นกลุ่มผู้บริโภคที่กำลังซื้อในอนาคตแล้วยังสามารถก่อให้เกิดการเผยแพร่ผ่านปากต่อปากและสื่อออนไลน์ได้สูง การทำความเข้าใจและการเข้าถึงผู้บริโภคกลุ่มนี้อย่างลึกซึ้งจะสามารถช่วยให้ผู้วิจัยเข้าถึงความต้องการที่เร่งด่วนที่สุดของผู้บริโภคได้ ในบรรดาผู้บริโภคที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 100 คน ประกอบด้วยชนชาติอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ชนเผ่าเหมียวจำนวน 63% นี้แสดงให้เห็นว่าเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวได้รับความสนใจจากผู้คนทั่วไปและผู้ที่ไม่ใช่ชนเผ่าเหมียวมีความต้องการซื้อ นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่หรือคิดเป็น 82% เป็นเพศหญิงแสดงให้เห็นว่าเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวเป็นที่นิยมในเพศหญิงมากกว่าเพศชายและผู้หญิงคือกลุ่มผู้บริโภคหลักของเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียว เมื่อถามถึงความต้องการซื้อเครื่องประดับเงินพบว่าเหตุผลส่วนใหญ่หรือ 88% จะซื้อเพราะชื่นชอบวัฒนธรรมชนกลุ่มน้อยและชื่นชอบสไตล์ของเครื่องประดับเงิน นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถาม 73% ยังเคยซื้อเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวมาแล้วและ 66% มีเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวชิ้นใหญ่ประดับตกแต่งอยู่ที่บ้าน สไตล์เครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวที่ผู้บริโภคชื่นชอบได้แก่ สไตล์แบบโบราณ สไตล์แบบสมัยใหม่และสไตล์ผสมผสานระหว่างโบราณและสมัยใหม่และประเภทเครื่องประดับเงินที่ชื่นชอบได้แก่ กำไลข้อมือ สร้อยคอและต่างหู

1.3.4 ขอบเขตด้านการออกแบบ คือ การออกแบบต้นแบบผลิตภัณฑ์ด้วยการสร้างสรรค์ผลงานเครื่องประดับเงินและการออกแบบด้วยเทคนิคภาพสามมิติ ได้แก่ หมวก ต่างหู เครื่องประดับไหล่ กำไลข้อมือและเข็มขัด

2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 การรวบรวมเอกสารวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับชนเผ่าเหมียวในเมืองเชียงซีและการเรียบเรียงข้อมูลเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับเครื่องประดับเงินของชนเผ่าเหมียว

2.2 การวิจัยสัญลักษณ์ ศึกษารูปแบบจำลอง ลวดลายและต้นกำเนิดทางประวัติศาสตร์ของเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวเมืองเชียงซีซึ่งการวิจัยรูปแบบและลวดลายจะช่วยให้เข้าใจสุนทรียภาพของชนเผ่าเหมียวได้ดียิ่งขึ้น

2.3 การลงพื้นที่ภาคสนามที่เมืองเชียงซีโดยการเยี่ยมชมเมืองและหมู่บ้านต่างๆ ในเขตปกครองตนเองเชียงซีชาวถู่เจียและชนเผ่าเหมียวเพื่อศึกษาเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวที่อยู่ในชีวิตประจำวันของผู้คนและที่สะสมอยู่ในพิพิธภัณฑ์เพื่อรวบรวมข้อมูล เอกสารที่เกี่ยวข้อง ถ่ายภาพและบันทึกข้อมูล

2.4 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านชาติพันธุ์วิทยาสอบถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมและเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวเพื่อหาข้อมูลสนับสนุนเชิงทฤษฎี 2) ช่างทำเครื่องเงินชนเผ่าเหมียวสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการสร้างสรรค์และพัฒนาเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวในปัจจุบันเพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างสรรค์ผลงาน 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบสอบถามเพื่อปรึกษาเกี่ยวกับรูปแบบและแนวทางการออกแบบเครื่องประดับร่วมสมัย

2.5 การออกแบบต้นแบบผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเงินรูปแบบใหม่ด้วยการสร้างสรรค์เครื่องประดับเงินและการออกแบบด้วยเทคนิคภาพสามมิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ได้แก่ หมวก ต่างหู เครื่องประดับไหล่ กำไลข้อมือและเข็มขัด ผสมผสานกับแนวคิดการออกแบบที่ทันสมัยเพื่อยกระดับเครื่องเงินแบบดั้งเดิม

3. สรุปผลการวิจัย

3.1 การศึกษาประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการเครื่องประดับเงินของชนเผ่าเหมียวเมืองเชียงซี

ทฤษฎีชนเผ่าเหมียวเชื่อว่าเมื่อประมาณ 5,000 ปีก่อน ชนเผ่าเหมียวมีต้นกำเนิดอยู่ในแถบหุบเขาแม่น้ำแยงซีประเทศจีนโดยบรรพบุรุษชื่อไฮวเป็นผู้ก่อตั้งกลุ่มพันธุ์มิตชื่อ “ชนเผ่าจิวหลี่” ขึ้น ต่อมาจักรพรรดิเหลียงได้ร่วมมือกับเหียนตี้ตีชนเผ่าจิวหลี่จนแพ้ราบและข้อมูลในประวัติศาสตร์ยังระบุว่าชื่อไฮวตายในสงครามครั้งนี้ด้วย จากเหตุการณ์นี้ทำให้ชนเผ่าเหมียวเริ่มมีการอพยพครั้งใหญ่เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์โดยอพยพจากทางตอนเหนือของแม่น้ำแยงซีไปทางตอนใต้ของแม่น้ำแยงซี การอพยพใหญ่ครั้งที่สองเกิดขึ้นหลังจากชื่อไฮวเสียชีวิตในสงคราม ชนเผ่าเหมียวถูกบังคับให้อพยพออกจากตอนกลางและตอนล่างของแม่น้ำเหลืองไปทางทิศใต้ จากการเดินทางอันยาวนานชนเผ่าจิวหลี่ค่อย ๆ สลายตัวและบรรพบุรุษชนเผ่าเหมียวได้ก่อตั้งเผ่าใหม่ขึ้นเรียกว่า “ชนเผ่าเหมียว” ในช่วงเวลานั้นชนเผ่าเหมียวมีการปะทะกับกลุ่มฮวาเซียอีกครั้งจนในที่สุดชนเผ่าเหมียวก็สลายตัวลงและบรรพบุรุษชนเผ่าเหมียวถูกบังคับให้อพยพไปทางตะวันตกเฉียงใต้โดยชนเผ่าเหมียวที่เหลืรอดได้อพยพเข้าสู่พื้นที่เมืองเชียงซี (Xiangxi) กระทั่งสมัยราชวงศ์ฮั่นตะวันออกตอนต้นราชสำนักเริ่มทำสงครามครั้งใหญ่กับชนเผ่าเหมียวอย่างต่อเนื่องยาวไปจนถึงสิ้นสมัยราชวงศ์ถัง จากการต่อสู้รบครั้งไม่ถ้วนนี้ในที่สุดบรรพบุรุษชนเผ่าเหมียวก็พ่ายแพ้สงครามทำให้แต่ละเผ่าถูกแยกย่อยออกเป็นหลายแขนงและอพยพไปยังพื้นที่อื่น ๆ ตามแนวแม่น้ำ ซึ่งนี่เป็นการอพยพครั้งใหญ่ครั้งที่สามในประวัติศาสตร์ สมัยปลายราชวงศ์ซิงเนื่องจากชนเผ่าเหมียวถูกกดขี่และไม่พอใจในราชสำนัก บรรพบุรุษชนเผ่าเหมียวจึงได้เปิดฉากก่อการจลาจล 3 ครั้งแต่ความพ่ายแพ้ของการก่อจลาจลครั้งนี้ทำให้ชนเผ่าเหมียวถูกบังคับให้อพยพอีกครั้ง บรรพบุรุษชนเผ่าเหมียวจึงได้เดินทางออกไปยังต่างประเทศผ่านยูนนานเข้าสู่ประเทศเวียดนาม ลาว และไทย ซึ่งนี่คือการอพยพครั้งใหญ่ครั้งสุดท้ายของชนเผ่าเหมียว Du (2016) แม้ว่าการอพยพครั้งใหญ่ของชนเผ่าเหมียวทั้งสี่ครั้งจะสิ้นสุดลงแต่บรรพบุรุษชนเผ่าเหมียวยังคงมีการเคลื่อนย้ายประชากรอยู่บ้าง การอพยพมานับพันปีของชนเผ่าเหมียวทำให้ชนเผ่าเหมียวกระจายตัวอาศัยอยู่ทั่วประเทศจีน ไทย เวียดนาม ลาว พม่า สหรัฐอเมริกา แคนาดา และฝรั่งเศส

การพัฒนาเครื่องเงินชนเผ่าเหมียวซ้ำกว่าการพัฒนาศิลปะประเภทอื่นๆ เล็กน้อย จากการซึมซับองค์ประกอบทางวัฒนธรรมและศิลปะแขนงอื่น ๆ ไว้มากมายทำให้ศิลปะเครื่องเงินของชนเผ่าเหมียวค่อย ๆ พัฒนาเป็นศิลปะที่เป็นตัวแทนมากที่สุดรูปแบบหนึ่งของประเทศจีน เครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวได้รับความนิยมจากหลายกลุ่มชาติพันธุ์และกลายเป็นหนึ่งในผู้ให้บริการด้านการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมที่หลากหลาย กล่าวคือ เครื่องเงินชนเผ่าเหมียวมีการผสมผสานกับรูปแบบ “ต่างหู” ของชนกลุ่มน้อยในภาคใต้ มีการผสมผสานกับ “สร้อยข้อมือ” ของชนกลุ่มน้อยทางภาคเหนือ มีลักษณะสืบทอดมาจาก “ปิ่นปักผม” ซึ่งเป็นเครื่องประดับโบราณและมีการตกแต่งด้วยลวดลายจีนโบราณ เช่น มังกร นกยูง และเกล็ดปลา

เป็นต้น Zhu (2007) เครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวมีหลายชนิดโดยรวมแล้วจะให้ความรู้สึกที่หนักแน่นและแต่ละชิ้นจะเต็มไปด้วยรสชาติของชนชาติทั้งรูปทรงและลวดลาย หลังจากผ่านวิวัฒนาการมาครั้งแล้วครั้งเล่าในที่สุดเครื่องประดับเงินก็สอดคล้องกับรสนิยมความงามของชนเผ่าเหมียวและค่อย ๆ ถูกพัฒนาลักษณะทางศิลปะจากใหญ่และหนักเป็นความสวยงามที่แสดงสุนทรียศาสตร์มากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบผลงานเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวในช่วงเวลาต่าง ๆ ลักษณะทางศิลปะนี้ก่อตัวขึ้นจากความรักที่ลึกซึ้งของชนเผ่าเหมียวและมีการพัฒนาไปในทิศทางนี้ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ใน ค.ศ. 1980 รัฐบาลจีนให้ความสำคัญกับเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวมากขึ้นทำให้ได้รับการพัฒนาอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน Tian et al. (2010)

3.2 การศึกษาสัญลักษณ์และความหมายเชิงสัญลักษณ์บนเครื่องประดับเงินของชนเผ่าเหมียวเมืองเซียงซี

3.2.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ออกแบบลวดลายเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวเมืองเซียงซี สามารถจำแนกตามเนื้อหา ลวดลายได้ 5 ประเภท ดังนี้

1) ลายสัตว์ ชนเผ่าเหมียวมีความใกล้ชิดกับธรรมชาติตลอดปีทำให้พวกเขาเชื่อว่าทุกสรรพสิ่งล้วนมีวิญญาณส่งผลให้มีการสร้างลายสัตว์ขึ้นมากมาย เช่น ผีเสื้อ นก งู หนู วัว เสือ กระต่าย ม้า แกะ ลิง ไก่ หมา หมู ค้างคาว ปลา กวาง แมลงปอ ฯลฯ ในบรรดารูปแบบเหล่านี้ลายผีเสื้อเป็นลายที่พบเห็นได้บ่อยที่สุด

2) ลายพืช ได้แก่ ใบตอง ลูกท้อ ดอกบัว ลูกพลัม กล้ายไม้ ไม้ไผ่ ดอกเบญจมาศ ดอกโบตั๋น ผักบัว ลายเถาวัลย์ ต้นไม้ ต้นทับทิม ฯลฯ ส่วนใหญ่มักใช้กับเครื่องประดับประเภทแผ่นเงินที่เย็บติดกับเสื้อผ้า เหยียเงิน หมวกเงิน หวีเงิน ปิ่นเงิน แหวนเงิน กำไลเงินและต่างหูเงิน

3) ลายตัวอักษร เป็นลายที่สร้างขึ้นตามแนวคิดของช่างเครื่องเงินแต่ละคนดังนั้นจึงไม่มีข้อกำหนดตายตัวเกี่ยวกับรูปแบบตัวอักษรที่ใช้และส่วนใหญ่เป็นไปตามคำขอของลูกค้าและความคาดหวังของช่างเครื่องเงิน ลายตัวอักษรโดยปกติมีความหมายเกี่ยวกับความสงบ โชคลาภ อายุยืนและความสุข

4) ลายสัญลักษณ์ หมายถึงรูปทรงเรขาคณิต เช่น ลายเปลือกหอย ลายน้ำ ลายเรขาคณิต ลายยันต์แปดทิศ ลายเมฆ ลายจุด เป็นต้น ลายจุดเป็นสัญลักษณ์ที่เกิดขึ้นบ่อยที่สุด มักใช้เป็นพื้นหลังเพื่อขัดเขยช่องว่างบนเครื่องประดับเงินและลายจุดบางครั้งถูกจัดเรียงและรวมกันเป็นลวดลายเรขาคณิตใหม่ด้วย

5) ลายในตำนาน ได้แก่ มังกร หงส์ สัตว์มงคลและเทพเจ้า ลายเหล่านี้ถูกสร้างขึ้นโดยจินตนาการอันเข้มข้นไม่มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอน ขึ้นอยู่กับจินตนาการของช่างเครื่องเงินทำให้รูปแบบเหล่านี้มักจะมีลักษณะที่แปลกตาและความหมายที่สวยงามสำหรับผู้สวมใส่ Huo (2009)

ภาพที่ 1 ตัวอย่างลวดลายที่ปรากฏอยู่บนเครื่องประดับเงิน

3.2.2 ความสำคัญของความหมายเชิงสัญลักษณ์ที่ปรากฏอยู่บนเครื่องประดับเงินของชนเผ่าเหมียว เซียงซีมีดังนี้

1) เครื่องบันทึกประวัติศาสตร์และตำนาน เนื่องจากชนเผ่าเหมียวไม่มีตัวอักษรดั้งเดิมเป็นของตนเองทำให้ลวดลายเครื่องประดับเงินค่อย ๆ ได้รับการพัฒนาจนกลายเป็นสื่อสำคัญในการบันทึกชีวิตและประวัติศาสตร์ชนเผ่า

เหมียว ดังนั้น ลวดลายและรูปแบบเครื่องประดับเงินจึงเป็นความทรงจำที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ของชนเผ่าเหมียว เครื่องประดับเงินถือเป็นเครื่องบันทึกทางประวัติศาสตร์ที่สามารถฝ่าฝืนข้ามในด้านข้อจำกัดของเวลา พื้นที่และสามารถเก็บรักษาไว้ได้นาน ปัจจุบัน เครื่องประดับเงินโบราณจำนวนมากยังคงรักษาดำเนินและเรื่องราวของชนเผ่าเหมียวไว้ได้เป็นอย่างดี Yu (2009)

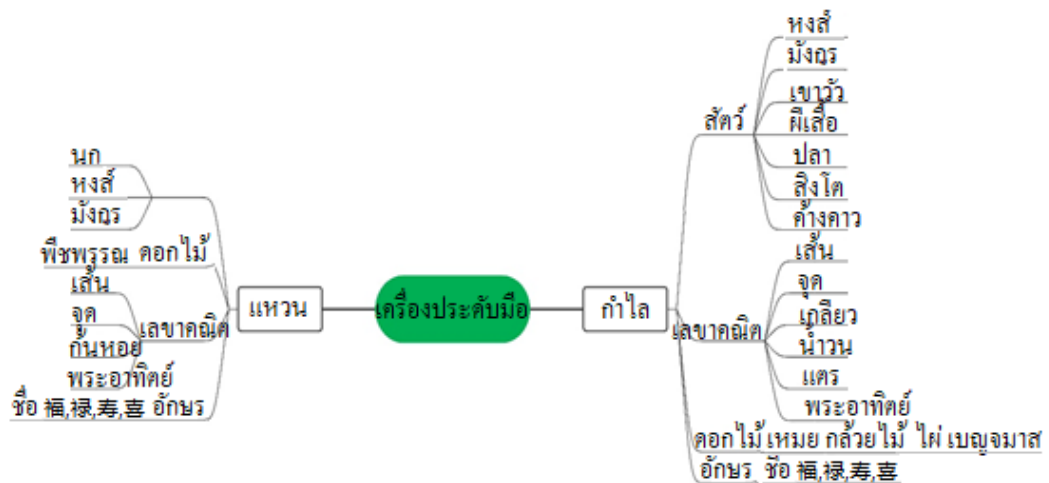
2) วัฒนธรรมโทเท็ม เครื่องประดับเงินแบบดั้งเดิมของชนเผ่าเหมียวได้แสดงเสน่ห์ของโทเท็มไว้อย่างชัดเจนตั้งแต่สมัยเริ่มก่อตั้ง วัฒนธรรมโทเท็มของชนเผ่าเหมียวขยายตัวมาจากความเชื่อด้านวัฒนธรรมหมอผีและเนื่องจากโทเท็มเป็นสัญลักษณ์ที่มีใกล้ชิดกับชีวิตดังนั้นชนเผ่าเหมียวจึงนิยมแขวนสัญลักษณ์โทเท็มติดตัวไว้เสมอซึ่งก็คือการสวมใส่เครื่องประดับเงิน

3) การแบ่งแยกตระกูล ในระหว่างการอพยพชนเผ่าเหมียวจำนวนมากอาศัยอยู่ตามเส้นทางการย้ายถิ่นฐาน ดังนั้นเพื่อแสดงสถานะให้กับกลุ่มชาติพันธุ์ชนเผ่าเหมียวที่กระจัดกระจายพวกเขาจึงค่อยๆ พัฒนาระบบเครื่องประดับเงินเฉพาะสำหรับกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเองขึ้น ลายมังกร ลายสัตว์ ลายม้าศึก ลายกลองสงครามและลายนกบินเป็นลวดลายที่แสดงสถานะตระกูลระดับสูงไปต่ำตามลำดับและชนเผ่าเหมียวเมืองเชียงซีเป็นตระกูลระดับต่ำดังนั้นจึงสามารถใช้ได้เฉพาะลายที่มีสถานะต่ำกว่าลายนกบินลงไปที่นั่น แม้ว่าลวดลายเครื่องประดับเงินระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ จะแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้เหนือกว่าและด้อยกว่าแต่ภายในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันจะไม่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับลวดลายเครื่องประดับเงินและใคร ๆ ก็สามารถใช้ลวดลายเดียวกันได้แต่สิ่งเดียวที่แตกต่างกันคือจะต้องแตกต่างกับรูปแบบลวดลายของพ่อมดหมอผี

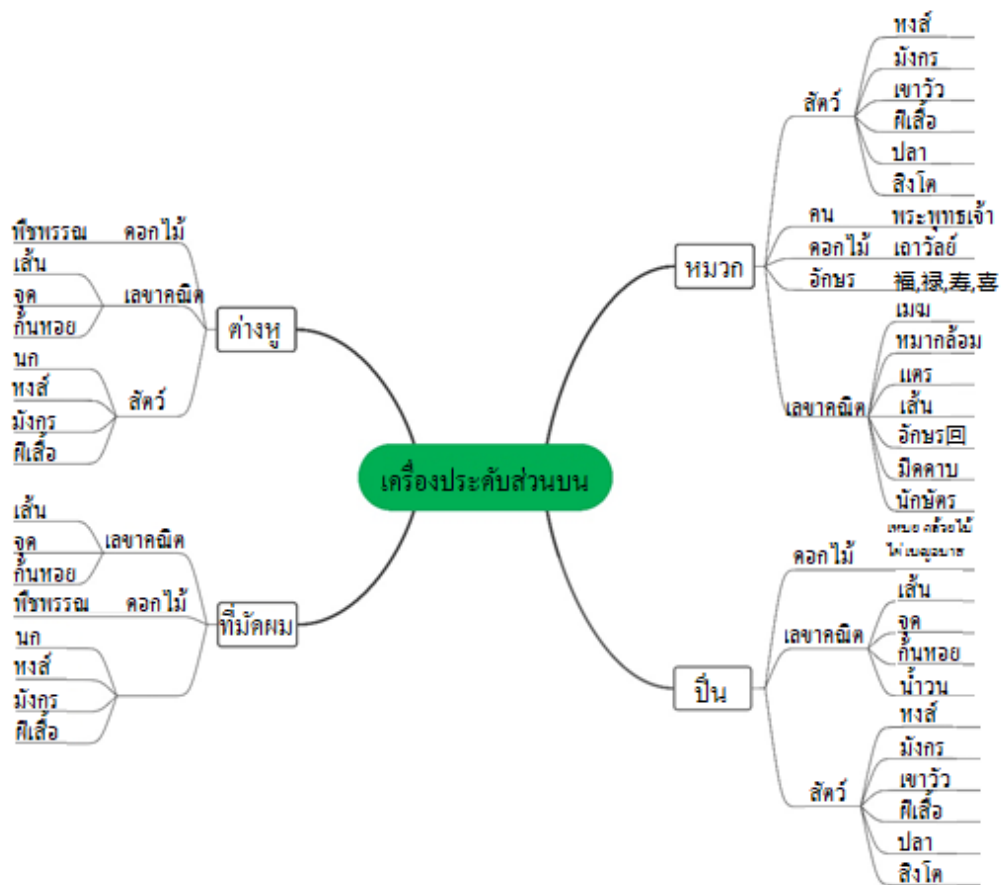
3.3 การออกแบบลวดลายเครื่องประดับเงินใหม่เพื่ออนุรักษ์และสืบทอดเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียว

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

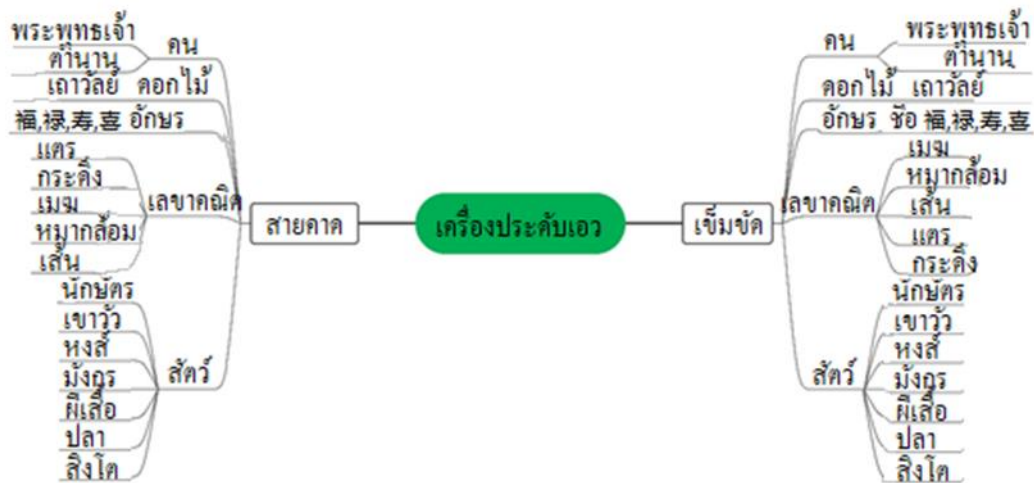
3.3.1 การสกัดพันธุกรรมลวดลายเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวเมืองเชียงซี ไม่เพียงเป็นวิธีการสำคัญในการอนุรักษ์รูปแบบดั้งเดิมของเครื่องประดับเงินเท่านั้นแต่ยังเป็นแหล่งข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการสร้างสรรค์เครื่องประดับเงินรูปแบบใหม่ด้วย วิธีการค้นหาโครงสร้างพันธุกรรมลวดลายเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวเมืองเชียงซีขั้นแรกคือการวิเคราะห์และจำแนกประเภทลวดลายเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียว ต่อมาคือการวิจัยและวิเคราะห์เนื้อหา วัฒนธรรมองค์ประกอบและนิยยะของลวดลายอย่างครอบคลุม ในการสกัดพันธุกรรมลวดลายจำเป็นต้องค้นหาลักษณะองค์ประกอบทั้งหมดในรูปแบบอย่างถูกต้องซึ่งจากมุมมองทางพันธุกรรมสามารถแบ่งออกเป็นองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบรอง องค์ประกอบหลักหมายถึงชิ้นส่วนหรือชิ้นส่วนหลักของเครื่องประดับเงินสามารถแบ่งตามรูปแบบการแสดงออกได้เป็นสามมิติและสองมิติ พันธุกรรมขององค์ประกอบหลักจะถูกแบ่งในรูปแบบของจุด เส้นและระนาบในลักษณะของการมองเห็นจากด้านหน้าหรือหากแบ่งตามเนื้อหาลวดลายสามารถแบ่งออกเป็นลายสัตว์ ลายคน ลายพืช (ดอกไม้) ลายตัวอักษรและลายเรขาคณิต โดยหน่วยที่แยกกันไม่ออกเหล่านี้คือพันธุกรรมของเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียว

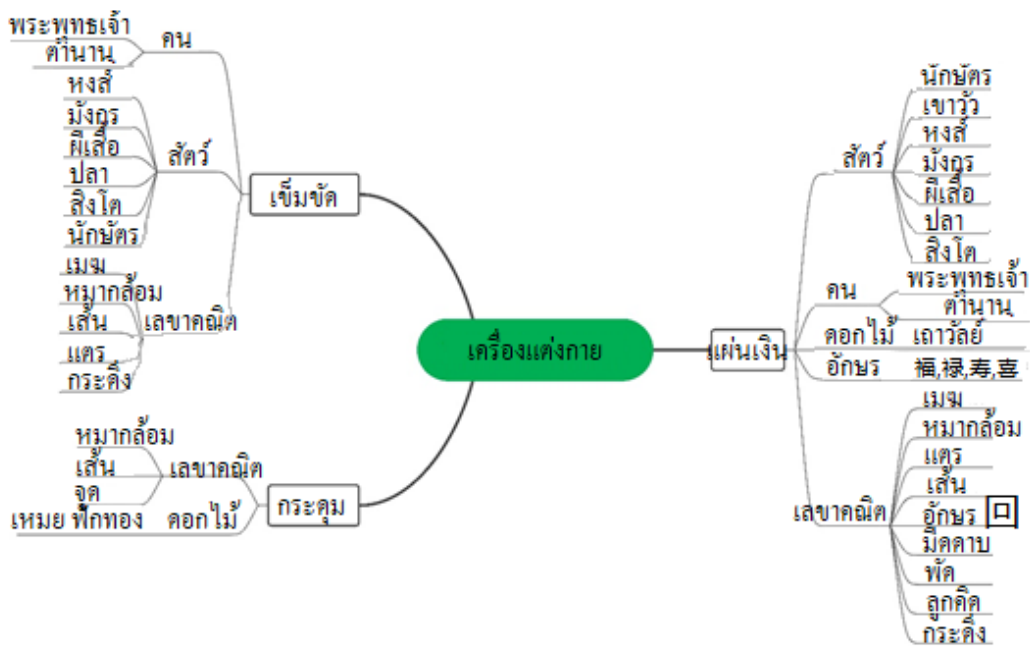
ภาพที่ 2 พันธุกรรมลวดลายเครื่องประดับเงินส่วนมือของชนเผ่าเหมียวเมืองเชียงซี

ภาพที่ 3 พันธุกรรมลวดลายเครื่องประดับเงินส่วนบนของชนเผ่าเหมียวเมืองเชียงซี

ภาพที่ 4 พันธกรรมลวดลายเครื่องประดับเงินส่วนเอาจของชนเผ่าเหมียวเมืองเชียงซี

ภาพที่ 5 พันธกรรมลวดลายเครื่องประดับเงินบนเครื่องแต่งกายของชนเผ่าเหมียวเมืองเชียงซี

3.3.2 การยกระดับเครื่องเงินแบบดั้งเดิมของชนเผ่าเหมียวเมืองเชียงซีสู่ชุดเครื่องประดับเงินร่วมสมัย การออกแบบองค์ประกอบที่หลากหลายด้วยภาษาทางการที่ทันสมัยจะสามารถตอบสนองสุนทรียภาพของคนร่วมสมัยและส่งเสริมการพัฒนาารูปแบบเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวเมืองเชียงซีได้ Wu (2009) ในการออกแบบเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวเมืองเชียงซีรูปแบบใหม่ในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสำคัญคือการแยกองค์ประกอบและการสร้างใหม่ตั้งนั้รูปแบบ

เครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวเมืองเชียงซีแบบดั้งเดิมจึงถูกแยกย่อยรูปแบบและรวมเข้าด้วยกันกับรูปแบบพันธุกรรมที่ผู้วิจัยสกัดขึ้นใหม่ การเพิ่มและลบองค์ประกอบด้วยการนำองค์ประกอบที่ซับซ้อนมาแปรรูปและปรับแต่งจากนั้นเพิ่มองค์ประกอบการสร้างแบบจำลองที่ทันสมัยเพื่อให้ผลงานมีรูปแบบการตกแต่งร่วมสมัย การเปลี่ยนและการรวมรูปแบบเข้าด้วยกันหมายถึงการจัดเรียงใหม่และการรวมกันของพันธุกรรมเพื่อสร้างรูปแบบการตกแต่งใหม่ซึ่งอาจมีการแทนที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างลวดลายและสะท้อนความหมายใหม่ได้

1) การออกแบบหมวก ผู้วิจัยออกแบบเป็น “หัววัว” ภาพรวมของการออกแบบหมวกเงินหัววัวถูกแสดงออกมาในรูปหัวกะโหลกของวัว รูปร่างทั่วไปยังคงลักษณะทางชีววิทยาของวัวในระดับที่ดี มีลักษณะสมมาตร เขาสูงตระหง่านและหัวกะโหลกวัวมีขนาดใหญ่ทำให้ผู้ชมได้รับประสบการณ์การรับชมที่แปลกใหม่ พื้นผิวของส่วนเขาวัวเป็น “ลายเถาวัลย์” ซึ่งเป็นลวดลายหนึ่งในคลังพันธุกรรมลวดลายของชนเผ่าเหมียวเมืองเชียงซี ผู้วิจัยนำลายเถาวัลย์มาใช้ออกแบบพื้นผิวของเขาวัวทั้งหมดทำให้เขาวัวแสดงลักษณะพื้นผิวได้มากขึ้น

ภาพที่ 6 ผลงานการออกแบบหมวกและการประยุกต์ใช้กับเทคโนโลยีการฉายภาพโฮโลแกรม

2) การออกแบบต่างหู แม่ผีเสื้อคือบรรพบุรุษของชนเผ่าเหมียวและกลายร่างมาจากต้นเมเปิลโบราณ ดังนั้นต่างหูนี้จึงออกแบบขึ้นตามตำนานแม่ผีเสื้อของชนเผ่าเหมียวโดยผู้วิจัยจะใช้ลายผีเสื้อมาผสมผสานกับลายใบเมเปิล รูปทรงพื้นฐานของต่างหูนี้จะมีลักษณะคล้ายลำตัวของผีเสื้อ ตัวเรือนเป็นรูปวงกลมและรูปวงรี บริเวณปีกผีเสื้อทำจากแผ่นเงินและมีรูปร่างเหมือนใบเมเปิล ใต้ปีกผีเสื้อจะมีโซ่เป็นตัวยึดเชื่อมไปหาสายตรงซึ่งเป็นสายสำคัญของวัฒนธรรมชนเผ่าเหมียว จากมุมมองด้านรูปทรง ต่างหูผีเสื้อคู่นี้ไม่ได้มีลักษณะเหมือนกับผีเสื้อตัวจริงอย่างสิ้นเชิง การเพิ่มเทคนิคสมัยใหม่ควบคู่ไปกับรูปแบบดั้งเดิมของผีเสื้อทำให้ต่างหูคู่นี้ดูคมไปด้วยเอกลักษณ์

ภาพที่ 7 ผลงานการออกแบบต่างหู

3) การออกแบบเครื่องประดับไหล่ รูปทรงหลักของเครื่องประดับไหล่ชิ้นนี้คือปีกนกและลวดลายพันธุ์กรรมที่ผู้วิจัยเลือกนำมาใช้คือ “ลายขนนก” เพื่อต้องการแสดงความหมายถึงการบูชาและชื่นชมขบถนบกินของชนเผ่าเหมียวเมืองเชียงซี ลักษณะรูปร่างภาพรวมของการออกแบบยังคงรักษารูปแบบจำลองของปีกนกไว้ในระดับดี ลวดลายจำนวนมากถูกวาดลงบนส่วนคลุมไหล่ในลักษณะซ้อนทับและผสมผสานกันทำให้ผู้ชมได้รับประสบการณ์ทางสายตาที่ชัดเจน

ภาพที่ 8 ผลงานการออกแบบเครื่องประดับไหล่และการประยุกต์ใช้กับเทคโนโลยีการฉายภาพโฮโลแกรม

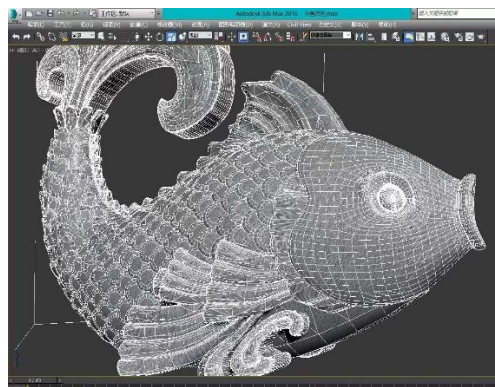
4) การออกแบบกำไลข้อมือ ผู้วิจัยหลักเลื่องการประยุกต์ใช้โครงสร้างที่ซับซ้อนมากเกินไปและออกแบบให้มีความเรียบง่าย สวยงามและใช้เทคนิคหัตถกรรมแบบดั้งเดิมเพื่อเผยให้เห็นเสน่ห์ของงานฝีมือและความนุ่มนวลของวัสดุ นอกจากนี้ยังคำนึงถึงความสะดวกในการปรับขนาด การสวมใส่และการถอดออกได้สะดวกอีกด้วย รูปทรงของกำไลข้อมือชิ้นนี้มีลักษณะเป็นรูปใบตองซึ่งสอดคล้องกับสุนทรียภาพของชาวเหมียวเป็นอย่างมาก จากนั้นทำการสกัด

พันธกรรมลวดลายใบตองออกแบบและวาดเป็นภาพกราฟิก เมื่อได้แบบร่างลวดลายแล้วผู้วิจัยได้ลอกลาย ตัดแผ่นเงิน ขุดลายและตัดโลหะเงินเป็นรูปวงกลมโดยขั้นตอนทั้งหมดล้วนเป็นงานหัตถกรรมทำมือทั้งสิ้น

ภาพที่ 9 ผลงานการออกแบบกำไลข้อมือ

5) การออกแบบเข็มขัด สามารถแบ่งองค์ประกอบได้เป็น 3 ส่วนคือส่วนที่ 1 สายคาดเป็นโซ่รูปสี่เหลี่ยม ประยุกต์ตามโครงสร้างโซ่แบบสมัยใหม่และได้รับแรงบันดาลใจมาจากตัวอักษรจีน “十” ส่วนที่ 2 ตะขอเป็นการผสมผสานระหว่างลวดเงิน ลวดลายดอกไม้และห่วงรูปตัว O ส่วนที่ 3 จี้ห้อยตกแต่งผู้วิจัยเลือกใช้ลวดลายที่เป็นที่นิยมและชื่นชอบของชนเผ่าเหมียวเมืองเซียงซี 3 ลาย ได้แก่ ปลา ดอกวั้นผักบุ้งและผลทับทิม รูปแบบพันธกรรมลวดลายของเข็มขัดเงินนี้ถูกรวมเข้ากับโครงสร้างสายโซ่ร่วมสมัยถือเป็นการผสมผสานระหว่างความดั้งเดิมกับความร่วมสมัยได้อย่างลงตัวทำให้เข็มขัดเงินที่แต่เดิมซับซ้อนและเทอะทะพกพาได้สะดวกยิ่งขึ้น ตลอดจนทำให้ระดับความสมบูรณ์ของเข็มขัดได้รับการปรับปรุงสุนทรียภาพเป็นอย่างมาก

ภาพที่ 9 ผลงานการออกแบบเข็มขัดและการประยุกต์ใช้กับเทคโนโลยีการฉายภาพโฮโลแกรม

3.3.3 การแสดงผลงานด้วยเทคโนโลยีการฉายภาพโฮโลแกรมมีประโยชน์ดังนี้

1) เทคโนโลยีการฉายภาพโฮโลกราฟิกทำให้ได้ภาพสามมิติแบบเดียวกับเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวเมืองเชียงซี การดูภาพเสมือนจริงของโฮโลแกรมจากมุมต่าง ๆ ทำให้สามารถเห็นด้านต่างๆ ของวัตถุพร้อมเอฟเฟกต์การตรวจสอบและความชัดลึกซึ่งสามารถนำผู้เข้าชมเข้าสู่โลกเสมือนจริง

2) ส่วนใดส่วนหนึ่งของโฮโลแกรมสามารถสร้างรูปร่างพื้นฐานของวัตถุต้นฉบับได้ ดังนั้นภาพโฮโลแกรมจึงสามารถบันทึกภาพเครื่องประดับเงินแบบดั้งเดิมได้ทุกชิ้นและยังสามารถจำลองภาพของวัตถุได้หลังจากวัตถุเกิดความเสียหาย

3.4 การผลักดันธุรกิจ

ในด้านรูปแบบการขยายเครือข่ายช่องทางการขายตามการเข้าถึงของผู้บริโภค การขายแบบดั้งเดิมคือการตลาดแบบแลกเปลี่ยนอย่างหนึ่งที่ต้องมีหน้าร้านจริงและอาศัยตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์และคุณภาพของผลิตภัณฑ์ในการจัดหาผลิตภัณฑ์และบริการให้กับผู้บริโภคให้ได้มากที่สุดซึ่งเป็นรูปแบบธุรกิจที่เติบโตมากอย่างไรก็ตามข้อเสียที่ใหญ่ที่สุดของรูปแบบการขายนี้คือข้อจำกัดของพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ จากการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย เราควรนำเครื่องประดับเงินไปขายผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ผู้บริโภคเข้าถึงและซื้อเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวได้ง่ายขึ้นและควรรับออเดอร์เครื่องประดับเงินที่ตรงกับความต้องการส่วนบุคคลของพวกเขาผ่านช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ ซึ่งไม่เพียงลดความเสี่ยงในการสัมผัสโรค COVID-19 แต่ยังช่วยให้ดำเนินธุรกิจได้อย่างรวดเร็ว ลดต้นทุนและกระบวนการดำเนินงาน ขายสินค้าได้ทั่วถึงทั้งในและต่างประเทศหรือในประเทศและนอกประเทศ สามารถซื้อขายได้ทุกที่ทุกเวลา

4. อภิปรายผล

เครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวเมืองเชียงซีมีเป็นส่วนสำคัญในมรดกทางวัฒนธรรมของชนชาติ เป็นผลิตภัณฑ์ที่ผสมผสานระหว่างงานหัตถกรรมดั้งเดิมและวัฒนธรรมดั้งเดิม เป็นสื่อกลางในการพัฒนาประวัติศาสตร์ทางสังคม เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วัฒนธรรม ฯลฯ และยังเป็นการแสดงออกอย่างเป็นรูปธรรมที่สะท้อนความหลากหลายของวัฒนธรรม เครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวในเมืองเชียงซีมีการแสดงรูปแบบประจำชาติและลักษณะประจำภูมิภาคที่แตกต่างกับภูมิภาคอื่นๆ เล็กน้อยซึ่งถือเป็นเครื่องมือชิ้นหนึ่ง que แสดงให้เห็นการแสวงหาความงามในวัฒนธรรมดั้งเดิมของเพื่อนร่วมชาติชนเผ่าเหมียวในพื้นที่ต่างๆ ของเมืองเชียงซี นอกจากนี้ยังเป็นสื่อสำคัญในการสืบทอดและพัฒนาวัฒนธรรมดั้งเดิม บนพื้นฐานนี้จึงมีการผลิตเครื่องประดับเงินจำนวนมากที่มีลักษณะเฉพาะของเวลา เครื่องประดับเงินเหล่านี้สะท้อนถึงความเชื่อมั่นในตนเองของช่างเครื่องเงินท้องถิ่นที่มีต่อวัฒนธรรมประจำชาติของตน ผ่านการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมพื้นบ้าน ศิลปะดั้งเดิมและองค์ประกอบร่วมสมัยทำให้ผลงานที่ถูกผลิตออกมาทั้งหมดมีเนื้อหาเกี่ยวกับเอกลักษณ์และจิตวิญญาณของชนเผ่าเหมียว เมื่อมองย้อนกลับไปในอดีต เบื้องหลังของเครื่องประดับเงินดั้งเดิมของชนเผ่าเหมียวมีจิตวิญญาณแห่งการสร้างสรรค์ที่เป็นเลิศ มีคุณภาพที่เป็นเลิศและมีจิตวิญญาณแห่งการสืบทอดวัฒนธรรมเป็นสายเดียวกันนี้เป็นส่วนสำคัญที่แสดงจิตวิญญาณของช่างเครื่องเงินชนเผ่าเหมียว และยังเป็นเครื่องพิสูจน์ความรุ่งเรืองของวัฒนธรรมชนเผ่าเหมียวได้ดีที่สุด ผู้วิจัยเชื่อเสมอว่าเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวคือการแสดงออกอย่างเป็นรูปธรรมของวัฒนธรรมชนเผ่าเหมียวดังนั้นการให้ความหมายแฝงทางวัฒนธรรมจึงค่อยๆ กลายเป็นแหล่งคุณค่าสำคัญที่ไม่อาจมองข้ามในผลิตภัณฑ์ได้ทำให้เครื่องประดับเงินไม่ได้เป็นเพียงตัวผลิตภัณฑ์

เท่านั้นทว่ายังเป็นการแสวงหา สัญลักษณ์ วัฒนธรรมและการสืบทอดมรดกซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ปราศจากวัฒนธรรมจะเป็นเพียงสิ่งที่เย็นชา ไม่มีอิทธิพลในวงกว้างและไม่สามารถพัฒนาต่อไปได้

การพัฒนาเครื่องประดับเงินไม่ควรหยุดอยู่ที่ช่างฝีมือรุ่นเก่าแต่ควรผสมผสานเข้ากับปัจจุบันให้กลายเป็นกระแสนิยมและกลายเป็นวิถีชีวิตการบริโภคที่มีสุนทรียภาพแบบตะวันออก ปัจจุบันการชื่นชมความงามในผลิตภัณฑ์เครื่องประดับเงินของผู้คนมีมากขึ้นเรื่อย ๆ และการแสวงหาความงามของผลิตภัณฑ์ได้ทวีความรุนแรงมากขึ้นเช่นกันทำให้เครื่องประดับหัตถกรรมทุกชนิดมีโอกาที่จะก้าวเข้าสู่ชีวิตครอบครัวของชนเผ่าเหมียวและผู้คนทั่วไปได้อย่างสมบูรณ์ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ An (2015) ที่ชี้ให้เห็นว่าในยุคโลกาภิวัตน์โอกาสและความท้าทายมีอยู่ร่วมกัน การออกแบบแบบดั้งเดิมและสมัยใหม่เป็นการส่งเสริมซึ่งกันและกันและมีผลประโยชน์ร่วมกัน การนำลวดลายเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวแบบดั้งเดิมมาเป็นจุดเริ่มต้นของนวัตกรรมไม่ได้เป็นเพียงการออกแบบลวดลายใหม่ให้กับชนเผ่าเหมียวเท่านั้นแต่ยังเป็นการเปลี่ยนแปลงตลาดเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวให้ดีขึ้น ดังนั้นในแง่ของวัฒนธรรม การออกแบบและเทคนิคหัตถกรรม การผสมผสานระหว่างเครื่องประดับเงินแบบดั้งเดิมของชนเผ่าเหมียวและเครื่องประดับเงินสมัยใหม่จึงมีความสำคัญในทางปฏิบัติ จากการพัฒนาวិทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ การเพิ่มองค์ประกอบทางเทคโนโลยีที่ทันสมัยให้กับเครื่องประดับเงินแบบดั้งเดิมสามารถทำให้เครื่องประดับเงินมีความสวยงามและเป็นแฟชั่นมากขึ้น นักออกแบบชนเผ่าเหมียวหลายคนจึงผสมผสานความลึกซึ้งของเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวแบบโบราณเข้ากับเทคโนโลยีสมัยใหม่และองค์ประกอบแฟชั่นเพื่อให้การออกแบบเครื่องประดับเงินมีลักษณะเฉพาะของยุคสมัยใหม่และตามกระแสนิยม

วัฒนธรรมเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวควรยืนหยัดในการผสมผสานและซึมซับคุณค่ามาจากวัฒนธรรมจีนดั้งเดิมซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ Liu (2012) ที่ชี้ให้เห็นว่ามีเพียงการออกแบบที่ทันสมัยที่มีลักษณะเฉพาะของชนชาติเท่านั้นที่จะสามารถแสดงเป็นความเป็นโลกแห่งศิลปะได้และการผสมผสานการออกแบบที่ทันสมัยเข้ากับองค์ประกอบทางวัฒนธรรมและศิลปะของเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวแบบดั้งเดิมสามารถทำให้เครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวเปล่งประกายพลังทางศิลปะที่แข็งแกร่งได้อีกครั้ง

ประการแรก เครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวเมืองเซียงซีมีหลายประเภท สืบเนื่องจากสภาพแวดล้อมทางชาติพันธุ์ที่ปิดมาเป็นเวลานานทำให้วัฒนธรรมและประเพณีของชนเผ่าเหมียวมีลักษณะพิเศษ รวมถึงส่งผลให้เครื่องประดับเงินสะท้อนถึงสุนทรียภาพที่โดดเด่นตามความเชื่อพื้นบ้านจนต่อมากลายเป็นผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชนเผ่าเหมียวเมืองเซียงซี

ประการถัดมา กระบวนการประยุกต์ใช้วัฒนธรรมกับเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวเมืองเซียงซีเป็นกระบวนการบูรณาการร่วมกันระหว่างการพัฒนาพันธุกรรมลวดลายและการออกแบบเครื่องประดับเงินสมัยใหม่ ลวดลายดั้งเดิมหลายลายของชนเผ่าเหมียว เช่น ลายมังกร ลายหงส์ ลายดอกไม้ ลายนก ลายเรขาคณิต ลายสัตว์ ฯลฯ ถูกสร้างขึ้นใหม่ตามองค์ประกอบทางพันธุกรรมดั้งเดิมเพื่อให้ผู้ชมรู้สึกถึงการเชื่อมโยงและการเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทที่เปลี่ยนไปซึ่งถือเป็นการเพิ่มคุณค่าทางภาษาให้กับเครื่องประดับ ส่งเสริมให้เกิดการผสมผสานระหว่างเครื่องประดับกับศิลปะ ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการแสดงออกของเครื่องประดับและการพัฒนาศิลปะเครื่องประดับ นอกจากนี้ยังถือเป็นการขยายความคิดสร้างสรรค์ของศิลปะเครื่องประดับร่วมสมัยและเป็นทิศทางใหม่สำหรับการพัฒนาศิลปะเครื่องประดับด้วยซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Xu (2017) ที่ว่าการสร้างลวดลายให้กับเครื่องประดับเงินถือเป็นกระบวนการทางเทคโนโลยีที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง ผลิตภัณฑ์เครื่องประดับเงินที่ถูกแปรรูปด้วย

เทคโนโลยีจนกลายเป็นลายเส้นไม่เพียงมีรูปลักษณะภายนอกที่สวยงามแล้วแต่ยังยกระดับคุณภาพและสุนทรียศาสตร์ให้กับเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวด้วย

ประการสุดท้าย แนวคิดการยกระดับเครื่องประดับเงินคือรูปแบบการแสดงออกที่ทันสมัยที่สุดของเครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียว การมีอยู่ของเครื่องประดับเงินไม่เพียงเพื่อตอบสนองคุณลักษณะทางสังคมที่เครื่องประดับควรมีเท่านั้นแต่ยังรวมถึงการสร้างผลงานศิลปะที่นอกแบบสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อแสดงความคิดของตนเอง การสร้างสรรค์เครื่องประดับเงินตามแนวคิดการยกระดับเครื่องประดับเงินในครั้งนี้มีลักษณะเป็นการทดลอง เช่น การออกแบบหมวกหัววูและเครื่องประดับไหล่ เป็นการออกแบบงานหัตถกรรมที่ทำขายและเป็นงานศิลปะที่บริสุทธิ์ การออกแบบเครื่องประดับใหม่ครั้งนี้บางชิ้นอาจไม่ได้ถูกสวมใส่ในรูปแบบที่จับต้องได้ อาจไม่ได้มีลักษณะเป็นทางการหรือเป็นเครื่องประดับเชิงพาณิชย์แต่ทำขึ้นเพื่อพยายามให้ผู้คนเข้าใจและยอมรับวัฒนธรรมชนเผ่าเหมียวมากขึ้นผ่านงานเครื่องประดับเงินที่มีแนวคิดใหม่ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Chen (2010) ที่ว่าการสะสมทางวัฒนธรรมของเครื่องประดับเงินแบบดั้งเดิมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ของเครื่องประดับเงินสมัยใหม่ได้เพิ่มพลังใหม่ให้กับอุตสาหกรรมเครื่องประดับ

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 เครื่องประดับเงินชนเผ่าเหมียวเป็นส่วนสำคัญของวัฒนธรรมชนเผ่าเหมียวที่จำเป็นต้องได้รับการปกป้องและส่งต่อดังนั้น หน่วยงานรัฐบาลที่เกี่ยวข้องควรเข้ามามีส่วนร่วมในการปกป้องและสืบทอดทักษะการทำเครื่องประดับเงินแบบดั้งเดิมเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนจำนวนมากเข้ามามีบทบาทในการอนุรักษ์และสืบทอด

5.2 การออกแบบเครื่องประดับเงินแบบดั้งเดิมของชนเผ่าเหมียวอุดมไปด้วยความหมายแฝงทางวัฒนธรรมและรูปแบบความงามที่เป็นเอกลักษณ์ของชนเผ่า อย่างไรก็ตาม ในสังคมร่วมสมัย เรายังจำเป็นต้องออกแบบเครื่องประดับเงินให้สอดคล้องกับความต้องการด้านสุนทรียศาสตร์ของคนยุคใหม่มากขึ้น ดังนั้นในการออกแบบจึงควรผสมผสานเครื่องประดับเงินแบบดั้งเดิมเข้ากับองค์ประกอบที่ทันสมัยเพื่อสร้างสไตล์และรูปลักษณะใหม่ที่ตอบสนองความต้องการของยุคสมัย

5.3 คุณภาพเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจว่าเครื่องประดับเงินเป็นที่นิยมหรือไม่ ดังนั้น ผู้ผลิตเครื่องประดับเงินจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการเลือกใช้วัสดุและความประณีตของงานฝีมือเพื่อให้ได้เครื่องประดับเงินที่มีคุณภาพ

5.4 นอกจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เครื่องประดับเงินในตลาดแบบดั้งเดิมแล้ว ผู้ผลิตเครื่องประดับเงินยังสามารถพิจารณาพัฒนารูปแบบการตลาดใหม่ๆ ด้วยการขายผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อให้ผู้บริโภคเข้าถึงผลิตภัณฑ์ได้มากและรวดเร็วขึ้น

5.5 เพื่อการต่อยอดและพัฒนาควมมีการนำผลการวิเคราะห์พันธุกรรมลวดลายไปเรียบเรียงจัดทำเป็น “คู่มือการลวดลายพันธุกรรมชนเผ่าเหมียว” และเผยแพร่ในชั้นเรียน ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นและสื่อออนไลน์ อันจะก่อให้เกิดการสืบทอดพันธุกรรมดั้งเดิมของชนเผ่าเหมียวไปในวงกว้างและช่างฝีมือสามารถใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงและแรงบันดาลใจในการออกแบบในอนาคต ตลอดจนก่อให้เกิดการออกแบบผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยที่สวยงาม สอดคล้องกับรสนิยมของผู้บริโภค ผู้บริโภคซื้อมากขึ้นและสร้างรายได้ให้กับคนในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น

6. เอกสารอ้างอิง

- An, C. (2015). Research on the application of Miao traditional silver ornament patterns (Master's Thesis). South-Central Minzu University.
- Du, P. (2016). *Research on the changes of folk beliefs of historical immigrant groups of Miao nationality* (Doctoral dissertation). Hubei University for Nationalities.
- Hu, J. (2017). *Research on jewelry redesign based on traditional patterns of Miao silver jewelry in Shidong* (Master's Thesis). Sichuan Normal University.
- Huo, K. (2009). *The Aesthetic Consciousness of Dragon Symbols of Miao and Its Application in jewelry design* (Master Thesis). Beijing University of Geosciences.
- Liu, P. (2012). The value of Miao silver jewelry in modern costume design (Master's Thesis). Hunan Normal University.
- Tian, A. (2009). *A study on the aesthetic value of the silver ornaments of the Miao nationality in Xiangxi* (Master's Thesis). Zhejiang Normal University.
- Tian, T., Tian, M., Chen, Q., & Shi, Q. (2010). *Silverware technician of Miao nationality in Xiangxi*. Hunan Normal University Press.
- Wu, S. (2009). *Complete works of Chinese patterns*. Shandong Fine Arts Publishing House.
- Xu, J. (2018). A Preliminary Study of the Miao People's Silver Ornament Patterns in Xiangxi. *Home Drama*, 3, 87.
- Xu, S. (2017). Miao silver ornament craftsmanship in Qiandongnan. *Modern Decoration (Theory)*, 1, 37.
- Yu, Y. (2009). *Gold and silverware unearthed in Hunan*. Hunan Fine Arts Publishing House.
- Zhu, X. (2007). *Exploring the intrinsic value of Miao nationality's silver ornaments from the constitution art* (Master Thesis). Tianjin University.